

INSTA ವಿದ್ಯಮಾನ

ವಾರದ ಪ್ರಚಲಿತ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು

KAS, FDA/SDA/PDO/ GROUP C,
PSI/PC, TEACHER'S EXAMS

ಕನ್ನಡ & English

By- ನಂದನ್ ಸರ್

October 1st Week 2026

- ಎಲ್ಲಾ ಕಡ್ಡಾಯ ಹಿಂಗಾರು (ರಬಿ) ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ (MSP) ಹೆಚ್ಚಳ
- SC/ST (ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆ) ಕಾಯ್ದೆ 1989
- ಗೋಬರ್ಧನ್ (GOBARDhan) ಯೋಜನೆ
- ಗ್ರೇಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬಸ್ಸರ್ವ್ಸ್
- ಕುಡಗೋಲು ಕಣ ರಕ್ಷಣೀಕರಣ (ಸಿಕಲ್ ಸೆಲ್ ಅನಿಮಿಯಾ) ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಊಹಿಸಲು ಭಾರತ-ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಧನ
- ಬಕ್ಸಾ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ
- 100 ಮಿಲಿಯನ್ ಬ್ಯಾರೆಲ್ ತೈಲವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಿರುವ G7 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು
- ರಾಮಪ್ಪ ದೇವಾಲಯ
- PM-SETU - ಭಾರತದ ITI ಗಳ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಒಂದು ವರ್ಷ
- US ನ AI ಒಪ್ಪಂದ
- ರೇಬೀಸ್ (Rabies)
- ಅಗ್ನಿಪಥ್ ಯೋಜನೆ

- 2026 ರ ಶರೀರಶಾಸ್ತ್ರ ಅಥವಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೋಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ
- ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಐದು ಹೊಸ ಶ್ರೇಷ್ಠತಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು
- ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗ್ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಹರಡುವಿಕೆ
- ಮರುಭೂಮಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕರಾವಳಿ ಮಿಷನ್ 2.0
- ಮಹಾನದಿ ಜಲ ವಿವಾದ
- ಕೇಂದ್ರ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗ (UPSC)
- ವಿಶ್ವದ ಅರಣ್ಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ 2026
- ಪೀಪಲ್ಸ್ ಪ್ಲಾನ್ ಕ್ಯಾಂಪೇನ್ (ಜನರ ಯೋಜನೆ ಅಭಿಯಾನ)
- ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ
- ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ 2026ರ ನೋಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

Watch Insta ವಿದ್ಯಮಾನ Video

INSTA KAS

080 69 405 206

www.insightsonindia.com

INSTA ವಿದ್ಯಮಾನ

WEEKLY CURRENT AFFAIRS

OCTOBER 1st WEEK 2026

ಆರ್ಥಿಕತೆ

ಎಲ್ಲಾ ಕಡ್ಡಾಯ ಹಿಂಗಾರು (ರಬಿ) ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ (MSP)

ಹೆಚ್ಚಳ

ಸಂದರ್ಭ: 2027-28 ರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಋತುವಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡ್ಡಾಯ ಹಿಂಗಾರು (ರಬಿ) ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯನ್ನು (MSP) ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಸಮಿತಿಯು (CCEA) ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ.

ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗಳ (MSP) ಕುರಿತು

- ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ: ಕೃಷಿ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ತೀವ್ರ ಕುಸಿತದ ವಿರುದ್ಧ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕರಿಗೆ (ರೈತರಿಗೆ) ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಮಾಡುವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದ ಒಂದು ರೂಪವಾಗಿದೆ.
- ಫೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸು: ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಲೆಗಳ ಆಯೋಗದ (CACP) ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಿತ್ತನೆ ಋತುವಿನ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಸಮಿತಿಯು (CCEA) MSP ಅನ್ನು ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ: ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರು ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದನ್ನು MSP ತಡೆಯುತ್ತದೆ (ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ).

ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಬೆಳೆಗಳು

- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 22 ಕಡ್ಡಾಯ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ MSP ಅನ್ನು (ಇದು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಖಾತರಿಪಡಿಸಿಲ್ಲ) ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಗೆ ನ್ಯಾಯಯುತ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಲೆಯನ್ನು (FRP) ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇವುಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ:
 - 14 ಮುಂಗಾರು (ಖಾರಿಫ್) ಬೆಳೆಗಳು: ಭತ್ತ, ಜೋಳ, ಸಜ್ಜೆ, ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ, ರಾಗಿ, ತೊಗರಿ, ಹೆಸರು, ಉದ್ದು, ಕಡಲೆಕಾಯಿ, ಸೋಯಾಬೀನ್, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ಎಳ್ಳು, ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳು, ಮತ್ತು ಹತ್ತಿ.
 - 6 ಹಿಂಗಾರು (ರಬಿ) ಬೆಳೆಗಳು: ಗೋಧಿ, ಬಾರ್ಲಿ, ಕಡಲೆ, ಮಸೂರ, ರೇಷ್ಮೆ ಮತ್ತು ಸಾಸಿವೆ, ಹಾಗೂ ಕುಸುಬೆ.
 - 2 ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು: ಸೆಣಬು ಮತ್ತು ಕೊಬ್ಬರಿ.

ಕಬ್ಬಿನ ನ್ಯಾಯಯುತ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಲೆ (FRP)

- ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುವವರು: ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಲೆಗಳ ಆಯೋಗ (CACP).
- ಉದ್ದೇಶ: ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಲಾಭ ಗಳಿಸುತ್ತಿವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ರೈತರಿಗೆ ಲಾಭ ಮತ್ತು ಅಪಾಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಲಾಭಾಂಶವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು.

ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ

SC/ST (ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 1989

ಸಂದರ್ಭ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳಲ್ಲಿನ ಜಾತಿ ನಿಂದನೆಗಳು SC/ST (ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 1989 ರ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರಬಹುದು ಎಂದು ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು (ಹೈಕೋರ್ಟ್) ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ "ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೋಟ" ಕೇವಲ ಭೌತಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಹೇಳಿದೆ.

SC/ST (ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 1989 ರ ಕುರಿತು

- ಅಂಗೀಕಾರ ಮತ್ತು ಜಾರಿ: 1989 ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು; 1990 ರಲ್ಲಿ ಇದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು.
- ಉದ್ದೇಶ: SC/ST ಗಳ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ತ್ವರಿತ ನ್ಯಾಯ, ಪರಿಹಾರ ಹಾಗೂ ಪುನರ್ವಸತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.

ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು

- ಇದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹವಾಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ತ್ವರಿತ ವಿಚಾರಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ/ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು

ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.

- ಇದು ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೊಳಗಾದ ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- 2015 ರ ತಿದ್ದುಪಡಿ: ಇದು ಅಪರಾಧಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿತು ಮತ್ತು ಸಂತ್ರಸ್ತರು/ಸಾಕ್ಷಿಗಳ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸಿತು.
- 2018 ರ ತಿದ್ದುಪಡಿ: ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯು ಪ್ರಕಾರ, FIR ದಾಖಲಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿಚಾರಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಈ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ಆರೋಪಿಯನ್ನು ಬಂಧಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಪೂರ್ವಾನುಮತಿಯ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.
- ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ : ಇದು ಜಾತಿ-ಆಧಾರಿತ ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧವಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಪರಿಸರ

ಗೋಬರ್ಧನ್ (GOBARdhan) ಯೋಜನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ ಸಚಿವರು ಸಂಕುಚಿತ ಜೈವಿಕ ಅನಿಲ (CBG) ವಲಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಗೋಬರ್ಧನ್ (GOBARdhan) ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಗೋಬರ್ಧನ್ (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಜೈವಿಕ ಇಂಧನ ಯೋಜನೆ) ಕುರಿತು

- ಇದು 10-ವರ್ಷಗಳ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ (ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2026-27 ರಿಂದ 2035-36 ರವರೆಗೆ).
- ಅನುಷ್ಠಾನ: ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ ಸಚಿವಾಲಯ.

ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಘಟಕಗಳು

- ಗುರಿ: ಸಂಕುಚಿತ ಜೈವಿಕ ಅನಿಲ (CBG) ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ 5 MMSCMD ಗೆ ತಲುಪುವುದು.
- ವಿಕೇತೃ ಚೌಕಟ್ಟು: SATAT, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೆರವು (MDA) ಮತ್ತು ಬಯೋಮಾಸ್ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ (BAM) ನಂತಹ ಹಿಂದಿನ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಇದು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ - ಜೈವಿಕ ಇಂಧನಗಳು

- ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ: ಜೈವಿಕ ಇಂಧನಗಳು ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯ-ಮೂಲದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಪರ್ಯಾಯ ಇಂಧನಗಳಾಗಿವೆ.
- ಉದಾಹರಣೆ: ಬಯೋ-ಎಥೆನಾಲ್, ಬಯೋ-ಡೀಸೆಲ್, ಹಸಿರು ಡೀಸೆಲ್, ಜೈವಿಕ ಅನಿಲ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಜೈವಿಕ ಇಂಧನಗಳ ಮೇಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿ, 2018

- ಜೈವಿಕ ಇಂಧನಗಳ ಮೇಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿ 2018 (2022 ರಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ) ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕ ಇಂಧನಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಜೈವಿಕ ಇಂಧನ ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು

- ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಜೀ-ವನ್ ಯೋಜನೆ (PM JI-VAN Yojana): ಇದು ಕೃಷಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಶೇಷಗಳಿಂದ 2G ಎಥೆನಾಲ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- SATAT ಯೋಜನೆ: ಇದು ಸಂಕುಚಿತ ಜೈವಿಕ ಅನಿಲ (CBG) ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಪರ್ಯಾಯ ಇಂಧನವಾಗಿ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರಿಸರ ಗ್ರೇಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬಸ್ಸರ್ಡ್

ಸಂದರ್ಭ: ಈ ಪ್ರಭೇದದ ಕಾಡು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮರುನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದ ಭಾಗವಾಗಿ, ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಜೈಸಲ್ಮೇರ್ನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಆವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ-ಬೆಳೆಸಿದ (ಕ್ಯಾಪ್ಟಿವ್-ಬ್ರೆಡ್) ಗ್ರೇಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬಸ್ಸರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು (GIBs) ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ.

ಗ್ರೇಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬಸ್ಸರ್ಡ್ (GIB) ಕುರಿತು

- ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು: ಆರ್ಡಿಯೋಟಿಸ್ ನೈಗ್ರಿಸೆಪ್ಸ್ (Ardeotis nigriceps).
- ಗಾತ್ರ: ಇದು ದೊಡ್ಡ ನೆಲದ ಹಕ್ಕಿ; ಸುಮಾರು 1 ಮೀ ಎತ್ತರ ಮತ್ತು 15-18 ಕೆ.ಜಿ. ತೂಕ ಇರುತ್ತದೆ.
- ಪರಿಸರ ಮಹತ್ವ: ಇದು ಶುಷ್ಕ ಮತ್ತು ಅರೆ-ಶುಷ್ಕ ತೆರೆದ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಭೇದವಾಗಿದೆ (ಕೀಸ್ಪೋನ್ ಪ್ರಭೇದ).
- ಸಂಖ್ಯೆ: ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ; ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಂದಾಜುಗಳು ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 130 ± 20 ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 5-6 ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.
- ರಾಜ್ಯ ಪಕ್ಷಿ: ರಾಜಸ್ಥಾನ.

ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸ್ಥಿತಿ

- IUCN: ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭೇದ.
- ವನ್ಯಜೀವಿ (ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 1972: ಅನುಸೂಚಿ 1 ರ ಅಡಿ ರಕ್ಷಣೆ.
- CITES: ಅನುಬಂಧ 1.
- CMS: ವಲಸೆ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಸಮಾವೇಶದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಬೆದರಿಕೆಗಳು

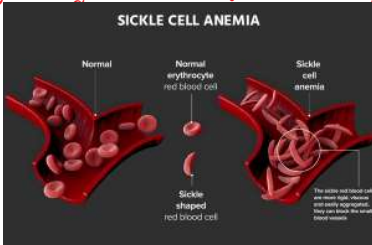
- ಆವಾಸಸ್ಥಾನದ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ವಿಘಟನೆ.
- ಬೇಟೆಗಾರಿಕೆ (ಪೋಟಿಂಗ್).
- ಹಕ್ಕಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮೊಟ್ಟೆಗಳ ಭಕ್ಷಣೆ (ಬೇಟೆಯಾಡುವಿಕೆ).
- ಮೇಲ್ವ್ಯಾಪಣೆಯ ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರಸರಣ ಮಾರ್ಗಗಳೊಂದಿಗೆ (ಓವರ್‌ಹೆಡ್ ಪವರ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್ಮಿಷನ್ ಲೈನ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ) ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆಯುವುದು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಗಳು.

ವಿದ್ಯುತ್ ಮಾರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ (ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್)

- GIB ಆವಾಸಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್-ಮಾರ್ಗಗಳ ಡಿಕ್ಕಿಯು ಪ್ರಮುಖ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸವಾಲಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ.
- ಮರುಭೂಮಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನದ (DNP) ಹೊರಗಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ GIB ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಯೋಜನೆಯ ವಿದ್ಯುತ್ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಭೂಗತವಾಗಿ (ಅಂಡರ್‌ಗ್ರೌಂಡ್ ಆಗಿ) ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದೆ, ಇದನ್ನು ಡಿಸೆಂಬರ್ 2027 ರೊಳಗೆ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಕುಡಗೋಲು ಕಣ ರಕ್ತಹೀನತೆಯ (ಸಿಕ್ಲ್ ಸೆಲ್ ಅನಿಮಿಯಾ) ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು, ಊಹಿಸಲು ಭಾರತ-ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಧನ

ಸಂದರ್ಭ: CSIR-ಕೋಶೀಯ ಮತ್ತು ಆಣ್ವಿಕ ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರ ಕೇಂದ್ರದ (CSIR-CCMB) ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕುಡಗೋಲು ಕಣ ರಕ್ತಹೀನತೆಗಾಗಿ (SCA) ಭಾರತ-ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೋಗದ ತೀವ್ರತೆಯ ಅಂಕವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕುಡಗೋಲು ಕಣ ರಕ್ತಹೀನತೆಯ (SCA) ಕುರಿತು

- ರೋಗ: ಇದು ಅನುವಂಶಿಕ ಸ್ವರೂಪದ ರಕ್ತದ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ವಂಶಪಾರಂಪರಿಕ ಗುಣವಾಗಿದೆ.
- ಕಾರಣ: ಇದು ವರ್ಣತಂತು 11 ರಲ್ಲಿ (ಕ್ರೋಮೋಸೋಮ್ 11 ರಲ್ಲಿ) ಕಂಡುಬರುವ ಹಿಮೋಗ್ಲೋಬಿನ್-β ಜೀನ್‌ನಲ್ಲಿನ ರೂಪಾಂತರದಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೂಪಾಂತರವು ದೋಷಯುಕ್ತ ಹಿಮೋಗ್ಲೋಬಿನ್ (Hb) ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಲಕ್ಷಣಗಳು: ಅಮ್ಲಜನಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟ ನಂತರ, ಈ ದೋಷಯುಕ್ತ Hb ಅಣುಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ರಾಡ್ ತರಹದ ರಚನೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಕೆಂಪು ರಕ್ತ ಕಣಗಳು ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಕುಡಗೋಲಿನ ಆಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. (ಹಿಮೋಗ್ಲೋಬಿನ್ (Hb) ಎಂಬುದು ಕೆಂಪು ರಕ್ತ ಕಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರೋಟೀನ್ ಆಗಿದ್ದು, ಇದು ದೇಹದಲ್ಲಿ ಆಮ್ಲಜನಕವನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ರಕ್ತಕ್ಕೆ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ).
- ಹರಡುವಿಕೆ: ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರಿಂದ ಮಗುವಿಗೆ ಹರಡುತ್ತದೆ, ಅಂದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಪೋಷಕರು SCDs ಯ ವಾಹಕರಾಗಿರಬಹುದು.
- ರೋಗಲಕ್ಷಣಗಳು: SCA ಯೊಂದಿಗೆ ಜನಿಸುವ ಶಿಶುಗಳು ಹಲವು ತಿಂಗಳುಗಳವರೆಗೆ ರೋಗಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತೋರಿಸದಿರಬಹುದು. ತೀವ್ರ ಆಯಾಸ, ಕಿರಿಕಿರಿ, ಕೈ ಮತ್ತು ಕಾಲುಗಳ ಊತ ಹಾಗೂ ನೋವು, ಮತ್ತು ಕಾಮಾಲೆ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ.
- ಪರಿಣಾಮಗಳು: ವಿರೂಪಗೊಂಡ ಕೋಶಗಳು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ರಕ್ತನಾಳಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿ, ರಕ್ತದ ಹರಿವನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಕುಡಗೋಲು ಕೋಶಗಳು ಅಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಸಾಯುತ್ತವೆ, ಇದು ಕೆಂಪು ರಕ್ತ ಕಣಗಳ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಕೊರತೆಗೆ (ರಕ್ತಹೀನತೆಗೆ) ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಚಿಕಿತ್ಸೆ: ಔಷಧಿ, ರಕ್ತ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮತ್ತು ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಮೂಳೆ-ಮಜ್ಜೆಯ ಕಸಿ (ಬೋನ್-ಮ್ಯಾರೋ ಟ್ರಾನ್ಸಪ್ಲಾಂಟ್) ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಿಸರ

ಬಕ್ಸಾ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ

ಸಂದರ್ಭ: ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಹುಲಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಹಂತ-ಹಂತದ ಹುಲಿ ಮರುಪರಿಚಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಆರಂಭವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಮೂರು ವರ್ಷದ ಹೆಣ್ಣು ಹುಲಿಯಾದ T138 ಅನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಬಕ್ಸಾ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಬಕ್ಸಾ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಕುರಿತು

- ಸ್ಥಳ: ಭಾರತ-ಭೂತಾನ್ ಗಡಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಇರುವ ಉತ್ತರ ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಅಲಿಪುರ್‌ದವಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆ.
- ಸ್ಥಾಪನೆ: ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಟೈಗರ್ (ಹುಲಿ ಯೋಜನೆ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 1983 ರಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು.
- ಪರಿಸರ ಮಹತ್ವ: ಇದು ಪೂರ್ವ ಹಿಮಾಲಯದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ (ಪುಟ್ಟಿಲ್ಲಲ್ಲಿ) ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಅಸ್ಸಾಂ ಮತ್ತು ಭೂತಾನ್ ಅರಣ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಿಸರ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಾಣಿಸಂಕುಲ: ಏಷ್ಯಾದ ಆನೆ, ಕಾಡುಕೋಣ (ಗೌರ್), ಸಾಂಬಾರ್, ಕ್ಲೆಡೆಡ್ ಚಿರತೆ, ಭಾರತೀಯ ಚಿರತೆ ಮತ್ತು ಏಷ್ಯನ್ ಗೋಲ್ಡನ್ ಕ್ಯಾಟ್.

- ಹುಲಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿ: ಆವಾಸಸ್ಥಾನದ ನಾಶ, ವಿಘಟನೆ ಮತ್ತು ಬೇಟೆಯ ಲಭ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆಯಾದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಇದು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಸ್ಥಿರವಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಹುಲಿಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿದೆ.

ನದಿಗಳು

- ಸಂಕೋಶ ನದಿ: ಅಸ್ಸಾಂ ಗಡಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವದ ಗಡಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.
- ಜಯಂತಿ ನದಿ: ಬಕ್ಸಾ ಭೂದೃಶ್ಯದ ಮೂಲಕ ಹರಿಯುವ ಪ್ರಮುಖ ಋತುಮಾನದ ನದಿಯಾಗಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ - ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಟೈಗರ್ (ಹುಲಿ ಯೋಜನೆ)

- ಪ್ರಾರಂಭ: 9 ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ 1973 ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- ಕಾನೂನು ಆಧಾರ: ವನ್ಯಜೀವಿ (ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 1972 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ 2006 ರ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ನಂತರ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
- NTCA: ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ 2006 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- ಕೋರ್ ಪ್ರದೇಶ: ಇದನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಹುಲಿ ಆವಾಸಸ್ಥಾನ (CTH) ಎಂದು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ; ಇದು ಅತ್ಯುನ್ನತ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.
- ಬಫರ್ ಪ್ರದೇಶ: ಇದು ಕೋರ್ ಪ್ರದೇಶದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ಸಹಜಾಳವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮತ್ತು ಕೋರ್ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಹುಲಿ ಗಣತಿ: ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಹುಲಿ ಅಂದಾಜು (AITE) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ 4 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಇತ್ತೀಚಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹುಲಿಗಳ ಅಂದಾಜು: 3,682 ಹುಲಿಗಳು (2022 ರ ಪ್ರಕಾರ).
- ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹುಲಿಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ: ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ, ನಂತರದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಖಂಡ (2022 ರ ಅಂದಾಜು) ಇವೆ.
- ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ: ನಾಗಾರ್ಜುನಸಾಗರ್-ಶ್ರೀಶೈಲಂ (ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ-ತೆಲಂಗಾಣ ವ್ಯಾಪ್ತಿ).
- ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ: ಬೋರ್ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ.
- ಮೊದಲ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ: ಜಿಮ್ ಕಾರ್ಬೆಟ್ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ, ಉತ್ತರಾಖಂಡ.
- ಹೊಸ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು: ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಟೈಗರ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತಲೇ ಇದೆ; ಹೊಸ ಅಧಿಸೂಚನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಇದರ ನಿಖರವಾದ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯು ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳಾಗಿರಬೇಕಿಲ್ಲ: ಒಂದು ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು, ವನ್ಯಜೀವಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬಹುದು.
- ಜಾಗತಿಕ ಮಹತ್ವ: ವಿಶ್ವದ ಕಾಡು ಹುಲಿಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ

100 ಮಿಲಿಯನ್ ಬ್ಯಾರೆಲ್ ತೈಲವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಿರುವ G7 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು

ಸಂದರ್ಭ: ಗಗನಕ್ಕೇರುತ್ತಿರುವ ಇಂಧನ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು, ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 100 ಮಿಲಿಯನ್ ಬ್ಯಾರೆಲ್ ತೈಲವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಗ್ರೂಪ್ ಆಫ್ ಸೆವೆನ್ (G7) ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ಮೊದಲ 20 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಡೀಸೆಲ್ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಗ್ರೂಪ್ ಆಫ್ ಸೆವೆನ್ (G7) ಕುರಿತು

- G7: ಇದು 7 ಪ್ರಮುಖ ಮುಂದುವರಿದ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಗುಂಪಾಗಿದೆ (ಇನ್ಫಾರ್ಮಲ್ ಗ್ರೂಪಿಂಗ್ ಆಗಿದೆ).
- ಸದಸ್ಯರು: ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಜರ್ಮನಿ, ಇಟಲಿ, ಜಪಾನ್, UK, USA ಮತ್ತು ಕೆನಡಾ.
- ಮೂಲ : 1973 ರ ತೈಲ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು.
- ಆರಂಭಿಕ ಗ್ರೂಪ್ ಆಫ್ ಫೈವ್ (G5): ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಪಶ್ಚಿಮ ಜರ್ಮನಿ, USA, UK ಮತ್ತು ಜಪಾನ್.
- ಕೆನಡಾದ ಸೇರ್ಪಡೆ: 1976 ರಲ್ಲಿ ಕೆನಡಾ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿ ಇದು G7 ಆಯಿತು.
- EU: ಇದು 1977 ರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು; EU G7 ನ ಅಧಿಕೃತ ಸದಸ್ಯನಲ್ಲ, ಆದರೆ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- G8 ಹಂತ: 1997 ರಲ್ಲಿ ರಷ್ಯಾ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿ, ಇದು G8 ಆಯಿತು.
- ಮತ್ತೆ G7 ಗೆ: 2014 ರಲ್ಲಿ ರಷ್ಯಾ ಕ್ರೈಮಿಯಾವನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ, ರಷ್ಯಾ ಈ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯಿತು (ಇದರಿಂದ ಇದು ಮತ್ತೆ G7 ಆಯಿತು).
- ಸ್ವರೂಪ: ಇದು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಗುಂಪಾಗಿದ್ದು, ಒಪ್ಪಂದ-ಆಧಾರಿತ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲ.
- ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ : ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಸರದಿಯಂತೆ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು: ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಭದ್ರತೆ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ, ಇಂಧನ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳು.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ - ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಇಂಧನ ಸಂಸ್ಥೆ (IEA)

- ಸ್ಥಾಪನೆ: 1973-74 ರ ತೈಲ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ 1974 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ: ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಪ್ಯಾರಿಸ್.
- ಮೂಲ ಚೌಕಟ್ಟು: ಇದು OECD (ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ) ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸದಸ್ಯರು: 32 ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಭಾರತ: ಇದು ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ (ಸಹಯೋಗಿ ದೇಶವಾಗಿದೆ), IEA ಯ ಪೂರ್ಣ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರವಲ್ಲ.
- ಇತರ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು: ಚೀನಾ, ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ, ಸಿಂಗಾಪುರ್, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ, ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ: ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತೈಲ ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಅಡೆತಡೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವುದು.

ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ರಾಮಪ್ಪ ದೇವಾಲಯ

ಸಂದರ್ಭ: ಉದ್ದೇಶಿತ ಆಳವಾದ ತೆರೆದ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಯೋಜನೆಯಿಂದಾಗಿ ರಾಮಪ್ಪ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಬಹುದಾದ ಬೆದರಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತೆಲಂಗಾಣದ ಪಾರಂಪರಿಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾವಾದಿಗಳು ತೀವ್ರ ಆತಂಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಮಪ್ಪ ದೇವಾಲಯದ ಕುರಿತು

- ಅಧಿಕೃತ ಹೆಸರು: ಕಾಕತೀಯ ರುದ್ರೇಶ್ವರ (ರಾಮಪ್ಪ) ದೇವಾಲಯ.

- ಸ್ಥಳ: ತೆಲಂಗಾಣದ ಪಾಲಂಪೇಟೆ, ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನಿಂದ ಈಶಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 200 ಕಿ.ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ.
- ಸಮರ್ಪಿತವಾಗಿರುವುದು: ಶಿವನಿಗೆ — ಪ್ರಧಾನ ದೇವತೆ ರಾಮಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿ.
- ನಿರ್ಮಾಣ: ಕ್ರಿ.ಶ. 1213 ರಲ್ಲಿ ಕಾಕತೀಯ ರಾಜ ಗಣಪತಿ ದೇವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು.
- ನಿರ್ಮಾಣ: ರೇಚರ್ಲ ರುದ್ರ, ಕಾಕತೀಯ ಸೇನಾಪತಿ (ಜನರಲ್).
- ಹೆಸರು: ಇದರ ನಿರ್ಮಾಣದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ಶಿಲ್ಪಿ ರಾಮಪ್ಪ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಈ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಇಡಲಾಗಿದೆ.
- UNESCO ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ತಾಣ: 2021 ರಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಲಕ್ಷಣಗಳು

- ಇದನ್ನು 6-ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ನಕ್ಷತ್ರಾಕಾರದ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಗೋಡೆಗಳು, ಕಂಬಗಳು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಭಾಗವು ಮೇಲೆ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಕೆತ್ತನೆಗಳಿವೆ.
- ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಮರಳುಗಲ್ಲನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದರೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಾನೈಟ್ ಮತ್ತು ಡೋಲರೈಟ್ ಕೆತ್ತನೆಗಳ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಪಿರಮಿಡ್ ಆಕಾರದ ವಿಮಾನ (ಗೋಪುರ)ವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ತೂಕದ ರಂಧ್ರಯುಕ್ತ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇವುಗಳನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ “ತೇಲುವ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳು” ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅವರಣ ಆಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಕಠಿಣವಾದ ಡೋಲರೈಟ್‌ನಿಂದ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಕಾಕತೀಯರ ಅಸಾಧಾರಣ ಕರಕುಶಲತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳು

PM-SETU – ಭಾರತದ ITI ಗಳ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಒಂದು ವರ್ಷ

ಸಂದರ್ಭ: PM-SETU (ಉನ್ನತೀಕರಿಸಿದ ITI ಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗೀಕರಣ ಪರಿವರ್ತನೆ – Pradhan Mantri Skilling and Employability Transformation through Upgraded ITIs) ಯೋಜನೆಯು ತನ್ನ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಒಂದು ವರ್ಷವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದೆ.

PM-SETU ಕುರಿತು

- ಪ್ರಾರಂಭ: 2025 ರಲ್ಲಿ.
- ಪೂರ್ಣ ರೂಪ: ITI ಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಯೋಜನೆ.
- ಪ್ರಕಾರ: ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆ.
- ಸಚಿವಾಲಯ: ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಸಚಿವಾಲಯ.
- ಉದ್ದೇಶ: 1,000 ಸರ್ಕಾರಿ ITI ಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮ-ಆಧಾರಿತ ಕೌಶಲ್ಯ-ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು.
- ಗಮನ: ಆಧುನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ತರಗತಿಗಳು, ಸುಧಾರಿತ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳು, ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಹೊಸ-ಯುಗದ ಉದ್ಯಮ-ಆಧಾರಿತ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು.
- ಉದ್ಯಮದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ: ಉದ್ಯಮ-ನೇತೃತ್ವದ ಆಡಳಿತಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಉದ್ದೇಶದ ವಾಹನಗಳ (SPVs) ಮೂಲಕ ಆಂಕರ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿ ಪಾಲುದಾರರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದು.
- ಶ್ರೇಷ್ಠತಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು : ಭುವನೇಶ್ವರ, ಚೆನ್ನೈ, ಹೈದರಾಬಾದ್, ಕಾನ್ಪುರ ಮತ್ತು ಲುಧಿಯಾನದಲ್ಲಿ 5 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ US ನ AI ಒಪ್ಪಂದ

ಸಂದರ್ಭ: US ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಡೊನಾಲ್ಡ್ ಟ್ರಂಪ್ ಅವರು “ವೈಟ್ ಹೌಸ್ ಅಕಾರ್ಡ್ ಆನ್ ಸೂಪರ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್: ಜಾಯಿಂಟ್ ಕಮಿಟ್ಮೆಂಟ್ ಆನ್ ಫ್ರಂಟಿಯರ್ ರೆಸ್ಪಾನ್ಸಿಬಿಲಿಟೀಸ್” (White House Accord on Super Intelligence: Joint Commitment on Frontier Responsibilities) ಅನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

AI ಒಪ್ಪಂದದ ಕುರಿತು

- ಸ್ವರೂಪ: ಸುರಕ್ಷಿತ AI ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು, ಪ್ರಮುಖ US-ಮೂಲದ AI/ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕಂಪನಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ.

- ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಹಿಸುವವರು: Google, Anthropic, Meta, OpenAI, xAI ಮತ್ತು Nvidia ದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ನಾಯಕರು.
- ಉದ್ದೇಶ: AI ಸುರಕ್ಷತೆ, ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.

ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಮಗಳು

1. ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಲ್ಲದ AI-ಸಂಬಂಧಿತ ಹ್ಯಾಕಿಂಗ್/ಭದ್ರತಾ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಬಲವಾದ ಆಂತರಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದು.
2. ಸುರಕ್ಷತಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು (ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು) ಪರಿಹರಿಸಲು ಆಂತರಿಕ AI ಸುರಕ್ಷತಾ ತಂಡವನ್ನು ರಚಿಸುವುದು.
3. ಸುರಕ್ಷತಾ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳಿಗಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಬಾಹ್ಯ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
4. ಸುರಕ್ಷತಾ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸ್ವತಂತ್ರ ಮಂಡಳಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

ಇದು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು (ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು) ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ:

- AI ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ.
- ಗೌಪ್ಯತೆಯ ಅಪಾಯಗಳು.
- ಮಕ್ಕಳ ಸುರಕ್ಷತೆ.
- ಅನಧಿಕೃತ/ಹಾನಿಕಾರಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ AI ಏಜೆಂಟ್‌ಗಳು.
- ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯತೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮಿತಿ

- ಇದು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಬದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ.
- ನಿಯಮಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ದಂಡಗಳಿಲ್ಲ.

ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ರೇಬೀಸ್ (Rabies)

ಸಂದರ್ಭ: ‘ದಿ ಲ್ಯಾನ್ಸೆಟ್ ಇನ್‌ಫೆಕ್ಶಿಯಸ್ ಡಿಸೀಸ್‌ಸ್’ (The Lancet Infectious Diseases) ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ICMR-ನೇತೃತ್ವದ ಅಧ್ಯಯನವು, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸುಮಾರು 5,726 ಮಾನವ ರೇಬೀಸ್ ಸಾವುಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಿದೆ.

ರೇಬೀಸ್ ಕುರಿತು

- ಇದು ಒಂದು ಝೂನೋಟಿಕ್ ವೈರಲ್ ಕಾಯಿಲೆಯಾಗಿದೆ (ಅಂದರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಹರಡುವ ರೋಗ).
- ರೋಗಕಾರಕ : ಇದು ರಾಬ್ಡೋವಿರಡ್ (Rhabdoviridae) ಕುಟುಂಬದ, ಲಿಸ್ಸಾವೈರಸ್ (Lyssavirus) ಕುಲದ ರೇಬೀಸ್ ವೈರಸ್‌ನಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.
- ಇದು ರೈಬೋನ್ಯೂಕ್ಲಿಯಿಕ್ ಆಸಿಡ್ (RNA) ವೈರಸ್ ಆಗಿದ್ದು, ಇದು ರೇಬೀಸ್ ಪೀಡಿತ ಪ್ರಾಣಿಯ (ನಾಯಿ, ಬೆಕ್ಕು, ಕೋತಿ, ಇತ್ಯಾದಿ) ಲಾಲಾರಸದಲ್ಲಿ (ಚೊಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ) ಇರುತ್ತದೆ.
- ರೇಬೀಸ್ 100% ಮಾರಣಾಂತಿಕವಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಲಸಿಕೆಯ ಮೂಲಕ 100% ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ಜಾಗತಿಕ ರೇಬೀಸ್ ಸಾವುಗಳಲ್ಲಿ 33% ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ದಾಖಲಾಗಿವೆ.

ವೈರಸ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಹಕಗಳು/ ಆಶ್ರಯಗಳು

- ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಸ್ತನಿಗಳು (ಮ್ಯಾಮಲ್ಸ್) ಈ ವೈರಸ್ ಅನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಹುದು ಮತ್ತು

ಆದ್ದರಿಂದ ರೋಗವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದು.

- ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ, ಈ ವೈರಸ್ ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಶ್ರಯವೆಂದರೆ ಸಾಕು/ಬೀದಿ ನಾಯಿಗಳು.
- USA ದಂತಹ ಮುಂದುವರಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ರೇಬೀಸ್ ಅನ್ನು ಹರಡುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಂದರೆ ಬಾವಲಿಗಳು, ನರಿಗಳು, ರಕೂನ್ಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಕಂಕ್ಗಳು.

ರೋಗಲಕ್ಷಣಗಳು

- ಆತಂಕ, ಗೊಂದಲ, ಜೊಲ್ಲು ಸುರಿಸುವಿಕೆ, ಸೆಳೆತ (seizures), ಭ್ರಮೆಗಳು (hallucinations) ಮತ್ತು ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು (paralysis).

2030 ರ ವೇಳೆಗೆ ನಾಯಿ-ಮೂಲದ ರೇಬೀಸ್ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (NAPRE)

- ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ರೇಬೀಸ್ ಅನ್ನು ಅಧಿಸೂಚಿಸಬೇಕಾದ ರೋಗವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಕೇಂದ್ರವು ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು UTs (ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು) ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಅಧಿಸೂಚಿಸಬೇಕಾದ ರೋಗ ಎಂದರೆ, ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ವರದಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಯಾವುದೇ ರೋಗವಾಗಿದೆ.
- 2030 ರ ವೇಳೆಗೆ ಭಾರತದಿಂದ ನಾಯಿ-ಮೂಲದ ರೇಬೀಸ್ ಅನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಲು “ಜಂಟಿ ಅಂತರ-ಸಚಿವಾಲಯ ಘೋಷಣೆಯ ಬೆಂಬಲ ಹೇಳಿಕೆ” ಯನ್ನು ಸಹ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.

ವಿಶ್ವ ರೇಬೀಸ್ ದಿನ

- ಲಾಯಿಸ್ ಪಾಶ್ಚರ್ ಅವರ ಪುಣ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 28 ರಂದು ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಲಾಯಿಸ್ ಪಾಶ್ಚರ್ ಒಬ್ಬ ಫ್ರೆಂಚ್ ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾಗಿದ್ದು, ಅವರು ಮೊದಲ ರೇಬೀಸ್ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದರು.
- ಅವರು ಪಾಶ್ಚರಿಕರಣ, ಆಂಥ್ರಾಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕಾಲರಾಗೆ ಲಸಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಚೀಂಟರ್ಲಾಂಡ್ ಫಿಲ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಸಹ ಕಂಡುಹಿಡಿದರು.

ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳು

ಅಗ್ನಿಪಥ್ ಯೋಜನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಅಗ್ನಿವೀರರ ಮೊದಲ ಬ್ಯಾಚ್ ತನ್ನ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಸೇವಾ ಅವಧಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಅಗ್ನಿಪಥ್ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕುರಿತು ಸೇನೆ, ನೌಕಾಪಡೆ ಮತ್ತು ವಾಯುಪಡೆಯ ಸೇನಾ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಇಲಾಖೆಗೆ (DMA) ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿವೆ.

ಅಗ್ನಿಪಥ್ ಯೋಜನೆ

- ಉದ್ದೇಶ: ದೇಶಭಕ್ತ ಮತ್ತು ಪ್ರೇರಿತ ಯುವಜನರಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಇದು ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು

- ಅಗ್ನಿವೀರರು: ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸೇನೆಗೆ ಸೇರುವ ಯುವಜನರನ್ನು ‘ಅಗ್ನಿವೀರ’ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಯುವಜನರು ಅಲ್ಪಾವಧಿಗೆ ಸೇನೆಗೆ ನೇಮಕಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಅಲ್ಪಾವಧಿ ನೇಮಕಾತಿ: ಹೊಸ ಯೋಜನೆಯಡಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಸುಮಾರು 45,000 ದಿಂದ 50,000 ಸೈನಿಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆಯಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ, ಬ್ಯಾಚ್ ಕೇವಲ ಶೇ. 25 ರಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅವರವರ ಪಡೆಗಳಲ್ಲಿ 15 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಮರು-ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅರ್ಹತಾ ಮಾನದಂಡಗಳು

- ಇದು ಕೇವಲ ಅಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೇಣಿಗಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ (ಕಮಿಷನ್ಡ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಸೇರದವರಿಗೆ) ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.
- 17.5 ರಿಂದ 23 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಆಕಾಂಕ್ಷಿಗಳು ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅಗ್ನಿವೀರರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು

- ಸೇವಾ ನಿಧಿ ಪ್ಯಾಕೇಜ್: 4 ವರ್ಷಗಳ ಸೇವೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ನಂತರ, ಅಗ್ನಿವೀರರಿಗೆ 11.71 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಒಂದು ಬಾರಿಯ ‘ಸೇವಾ ನಿಧಿ’ ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಜೀವ ವಿಮೆ: ಅವರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ 48 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಜೀವ ವಿಮಾ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸೇವೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ, ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸದ ಅವಧಿಯ ವೇತನವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ 1 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗೂ ಅಧಿಕ ಮೊತ್ತವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪುನರ್ವಸತಿ: ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಸೇವೆಯಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸುವ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ನೆರವಾಗಲಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಬಂಧಿತ ಕಳವಳಗಳು

- ಪರ್ಯಾಯ ಉದ್ಯೋಗ ಹುಡುಕುವಲ್ಲಿನ ಕಷ್ಟ: ಈ ಯೋಜನೆಯು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಗುತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸೈನಿಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಗುತ್ತಿಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ನಂತರ ಶೇ. 75 ರಷ್ಟು ಯುವಕರು ಪಡೆಯಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸುವುದರಿಂದ, ಅವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸವಾಲಾಗಬಹುದು.
- ಪಿಂಚಣಿ ಸೌಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ: ಯೋಜನೆಯಡಿ ನೇಮಕಗೊಂಡವರಿಗೆ 11 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಒಂದು ಬಾರಿಯ ಮೊತ್ತವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪಿಂಚಣಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಬಳಕೆಯಾಗದೆ ಉಳಿಯುವ ತರಬೇತಿ: ಸೇನೆ, ನೌಕಾಪಡೆ ಮತ್ತು ವಾಯುಪಡೆಗೆ ಸೇರುವ ಯೋಧರಿಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇವರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ನಿರ್ಗಮಿಸುವುದರಿಂದ, ಸೇನೆಗೆ ಅನುಭವಿ ಯೋಧರ ಕೊರತೆ ಉಂಟಾಗಬಹುದು.

ದೇಶಕ್ಕೆ ಈ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಮಹತ್ವ

- ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾದ ಸೈನಿಕರು: ಭವಿಷ್ಯದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ಯುವ ಮತ್ತು ಚುರುಕಾದ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಇದು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.
- ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು: ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಶಿಸ್ತು, ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಅನುಭವದಿಂದಾಗಿ ಹೊರಬರುವ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪುಲ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು ದೊರೆಯಲಿವೆ.

ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

2026 ರ ಶರೀರಶಾಸ್ತ್ರ ಅಥವಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಆಯ್ದ ನರಕೋಶಗಳನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಬೆಳಕನ್ನು ಬಳಸುವ ಆಪ್ಟೋಜೆನೆಟಿಕ್ಸ್ (Optogenetics) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಿದ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳಿಗಾಗಿ 2026 ರ ಶರೀರಶಾಸ್ತ್ರ ಅಥವಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಶರೀರಶಾಸ್ತ್ರ ಅಥವಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಕುರಿತು

- ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತರು: ಕಾರ್ಲ್ ಡೀಸೆರಾತ್ (Karl Deisseroth), ಪೀಟರ್ ಹೆಗೆಮನ್ (Peter Hegemann) ಮತ್ತು ಜಾರ್ಜ್ ನೆಗೆಲ್ (Georg Nagel).
- ಆವಿಷ್ಕಾರ: ಆಪ್ಟೋಜೆನೆಟಿಕ್ಸ್ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಡಿಪಾಯಗಳಿಗಾಗಿ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- ಆಪ್ಟೋಜೆನೆಟಿಕ್ಸ್ : ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನರಕೋಶಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಜೆನೆಟಿಕ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಬೆಳಕನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.
- ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ: ಆಪ್ಸಿನ್ಗಳು (Opsins - ಬೆಳಕು-ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರೋಟೀನ್‌ಗಳು) ಅಯಾನುಗಳ ಚಲನೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ನರಕೋಶದ

ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಆನ್/ಆಫ್ (on/off) ಮಾಡುತ್ತವೆ.

- ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಗತಿ: ಹೆಗಮನ್ ಮತ್ತು ನೆಗೆಲ್ ಅವರು ಚಾನ್ಸೋಡೋಪ್ಪಿನ್ಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರು; Chr2 ತ್ವರಿತ ಬೆಳಕು-ನಿಯಂತ್ರಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಡೀಸೆರಾತ್: ಬೆಳಕು-ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರೋಟೀನ್ಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನರಕೋಶಗಳ ಆನುವಂಶಿಕ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ (ಜೆನೆಟಿಕ್ ಟಾರ್ಗಿಟಿಂಗ್‌ನೊಂದಿಗೆ) ಸಂಯೋಜಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದರು.
- ಅನ್ವಯಗಳು : ನೋವು, ಸ್ಮರಣೆ, ನಿದ್ರೆ, ಅಪಸ್ಮಾರ, ಪಾರ್ಕಿನ್ಸನ್, ಆಲ್ಝೈಮರ್ಸ್, ಖಿನ್ನತೆ ಮತ್ತು ದೃಷ್ಟಿ/ಶ್ರವಣ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆಯ ಮೇಲಿನ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಕುರಿತು

- ಸ್ಥಾಪನೆ: ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್ ನೊಬೆಲ್ ಅವರ ಉಯಿಲಿನ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ; 1896 ರಲ್ಲಿ ನೊಬೆಲ್ ನಿಧನರಾದರು.
- ಮೊದಲ ಪ್ರಶಸ್ತಿ: 1901 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಯಿತು.
- ಮೂಲ 5 ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು: ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ, ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ, ಶರೀರಶಾಸ್ತ್ರ/ವೈದ್ಯಕೀಯ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿ.
- ಆರ್ಥಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ: 1968 ರಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಡನ್ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು; 1969 ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ನೀಡಲಾಯಿತು — ಇದು ಮೂಲ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಲ್ಲ.

ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

- ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ: ರಾಯಲ್ ಸ್ವೀಡನ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸ್.
- ವೈದ್ಯಕೀಯ: ನೊಬೆಲ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ, ಕರೋಲಿನ್ಸ್ಕಾ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್.
- ಸಾಹಿತ್ಯ: ಸ್ವೀಡನ್ ಅಕಾಡೆಮಿ.
- ಶಾಂತಿ: ನಾರ್ವೇಜಿಯನ್ ನೊಬೆಲ್ ಸಮಿತಿ.
- ಆರ್ಥಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ: ರಾಯಲ್ ಸ್ವೀಡನ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸ್.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- ಶಾಂತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ: ನಾರ್ವೇಜಿಯ ಓಸ್ಲೊದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು: ಸ್ವೀಡನ್ ಸ್ಟಾಕ್ಹೋಮ್ನಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಬಹುಮಾನದ ಸ್ವರೂಪ: ಪದಕ + ಡಿಪ್ಲೊಮಾ + ನಗದು ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಐದು ಹೊಸ ಶ್ರೇಷ್ಠತಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು

ಸಂದರ್ಭ: ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ತಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವಾಲಯವು ಐದು ಹೊಸ ಶ್ರೇಷ್ಠತಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ (CoE) ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ.

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಕುರಿತು

- ಭಾರತವು 11 ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ:
- ತಮಿಳು, ಸಂಸ್ಕೃತ, ತೆಲುಗು, ಕನ್ನಡ, ಮಲಯಾಳಂ, ಒಡಿಯಾ, ಮರಾಠಿ, ಅಸ್ಸಾಮಿ, ಬಂಗಾಳಿ, ಪಾಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತ.

5 ಹೊಸ ಶ್ರೇಷ್ಠತಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು (CoEs)

- ಉದ್ದೇಶ: ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷಾ ಪರಂಪರೆಯ ಸುಧಾರಿತ ಸಂಶೋಧನೆ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ:

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆ	ಶ್ರೇಷ್ಠತಾ ಕೇಂದ್ರ (CoE)	ರಾಜ್ಯ
ಅಸ್ಸಾಮಿ	ತೇಜ್ಪುರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ	ಅಸ್ಸಾಂ
ಬಂಗಾಳಿ	ವಿಶ್ವ-ಭಾರತಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ	ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ
ಮರಾಠಿ	ಡೆಕ್ಕನ್ ಕಾಲೇಜು ಪಿಜಿ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ	ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ
ಪಾಲಿ	ಒಡಿಶಾ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ	ಒಡಿಶಾ
ಪ್ರಾಕೃತ	ಗುಜರಾತ್ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ	ಗುಜರಾತ್

ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ

- ತಮಿಳು — 2004
- ಸಂಸ್ಕೃತ — 2005
- ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತೆಲುಗು — 2008
- ಮಲಯಾಳಂ — 2013
- ಒಡಿಯಾ — 2014

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳು

- ಪ್ರಾಚೀನತೆ: 1,500–2,000 ವರ್ಷಗಳ ಆರಂಭಿಕ ಪಠ್ಯಗಳು/ದಾಖಲಿತ ಇತಿಹಾಸ.
- ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ: ಪರಂಪರೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಠ್ಯಗಳ ಶ್ರೀಮಂತ ಭಂಡಾರ.
- ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆ: ಗದ್ಯ, ಪದ್ಯ, ಶಾಸನಬದ್ಧ ಮತ್ತು ಶಾಸನಗಳ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
- ಸ್ಥಗಿತತೆ : ಇದರ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ರೂಪ/ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅದರ ಆಧುನಿಕ ರೂಪದಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದು ಅಥವಾ ನಂತರದ ರೂಪಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಗಿತತೆಯನ್ನು (ಸಂಪರ್ಕ ಕಡಿತವನ್ನು) ಹೊಂದಿರಬಹುದು.

ಆರೋಗ್ಯ ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗ್ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಹರಡುವಿಕೆ

ಸಂದರ್ಭ: ರಷ್ಯಾದ ಸೈಬೀರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಶಂಕಿತ ನ್ಯೂಮೋನಿಕ್ ಪ್ಲೇಗ್ (Pneumonic plague) ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಹರಡಿದ್ದು, ಪ್ಲೇಗ್-ನಿರೋಧಕ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯೊಬ್ಬರು ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದ ನಂತರ ಇದು ಕ್ವಾರಂಟೈನ್ ಮತ್ತು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದೆ.

ಪ್ಲೇಗ್ ಕುರಿತು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- ಕಾರಣ: ಇದು ಯೆರ್ಸಿನಿಯಾ ಪೆಸ್ಟಿಸ್ (Yersinia pestis) ಎಂಬ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾದ ಕಾಯಿಲೆಯಾಗಿದೆ.
- ಆಶ್ರಯ : ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಸಸ್ತನಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಚಿಕ್ಕಟಗಳು/ಉಣ್ಣೆಗಳು.

ಹರಡುವಿಕೆ

- ಸೋಂಕಿತ ಚಿಕ್ಕಟಗಳ ಕಡಿತದಿಂದ.
- ಸೋಂಕಿತ ದೇಹದ ದ್ರವಗಳು/ವಸ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದುವುದರಿಂದ.
- ನ್ಯೂಮೋನಿಕ್ ಪ್ಲೇಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಉಸಿರಾಟದ ದ್ರವಗಳನ್ನು ಉಸಿರಿಗೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ.

ಮೂರು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ರೂಪಗಳು

- ಬ್ಯುಬೋನಿಕ್ (Bubonic): ಉದಿಕ್ಕೊಂಡ, ನೋವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ದುಗ್ಧರಸ ಗ್ರಂಥಿಗಳು; ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕಟಗಳಿಂದ ಹರಡುತ್ತದೆ.
- ಸೆಪ್ಟಿಮಿಕ್ (Septicemic): ಸೋಂಕು ರಕ್ತಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಹರಡುತ್ತದೆ.
- ನ್ಯೂಮೋನಿಕ್ (Pneumonic): ಶ್ವಾಸಕೋಶದ ಸೋಂಕು; ಉಸಿರಾಟದ ಹನಿಗಳ ಮೂಲಕ ಇದು ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹರಡಬಹುದು.

ರೋಗಲಕ್ಷಣಗಳು, ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮತ್ತು ಹರಡುವಿಕೆ

- ರೋಗಲಕ್ಷಣಗಳು: ತೀವ್ರ ಜ್ವರ, ಚಳಿ, ತಲೆನೋವು, ದೌರ್ಬಲ್ಯ; ನ್ಯೂಮೋನಿಕ್ ರೂಪವು ಕೆಮ್ಮು, ಎದೆ ನೋವು ಮತ್ತು ಉಸಿರಾಟದ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದು.
- ಸಾವು-ನೋವಿನ ಪ್ರಮಾಣ: ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡದಿದ್ದರೆ ಇದು 30–100% ರಷ್ಟು ಮಾರಣಾಂತಿಕವಾಗಿದೆ.

- ಚಿಕಿತ್ಸೆ: ಜೆಂಟಾಮಿಸಿನ್, ಸಿಪ್ರೋಫ್ಲಾಕ್ಸಾಸಿನ್ ಮತ್ತು ಡಾಕ್ಸಿಸೈಕ್ಲೈನ್‌ನಂತಹ ಆಂಟಿಬಯೋಟಿಕ್; ಇಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯು ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ.
- ವ್ಯಾಪ್ತಿ: ಓಷಿಯಾನಿಯಾ ಖಂಡವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಪರಿಸರ

ಮರುಭೂಮಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ

ಸಂದರ್ಭ: ಕೇಂದ್ರ ಪರಿಸರ ಸಚಿವರು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂಸ್ಥೆ (WII) ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಮರುಭೂಮಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗ್ರೇಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬಸ್ಸರ್ಡ್ (GIB) ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮರುಭೂಮಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನದ ಕುರಿತು

- ಸ್ಥಳ: ಜೈಸಲ್ಮೇರ್ ಮತ್ತು ಬಾರ್ಮರ್, ರಾಜಸ್ಥಾನ — ಥಾರ್ ಮರುಭೂಮಿ.
- ಸ್ಥಾಪನೆ: ವನ್ಯಜೀವಿ (ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 1972 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 1980 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- ಉದ್ದೇಶ: ಥಾರ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮರುಭೂಮಿ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ.
- ಹವಾಮಾನ: ಅತ್ಯಂತ ಬಿಸಿ ಮತ್ತು ಶುಷ್ಕ; ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣ <100 ಮಿ.ಮೀ/ವರ್ಷ.
- ಭೂದೃಶ್ಯ: ಬರ್ಚನ್ (Barchan) ಮತ್ತು ಉದ್ದದ ಮರಳಿನ ದಿಬ್ಬಗಳು (dunes), ಜಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಕಲ್ಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಮತ್ತು ಅಂತರ-ದಿಬ್ಬದ ತಗ್ಗುಗಳು.
- ಸಸ್ಯವರ್ಗ: ವಿರಳವಾದ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳು, ಮುಳ್ಳಿನ ಪೊದೆಗಳು ಮತ್ತು ಮರುಭೂಮಿಗೆ-ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಸಸ್ಯಗಳು.
- ಖೇಜಿ: ಪ್ರೊಸೊಪಿಸ್ ಸಿನೇರಿಯಾ; ಇದು ಥಾರ್ ಪ್ರಮುಖ ಮರವಾಗಿದ್ದು, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಬಿಷ್ಣೋಯ್ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
- ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಭೇದ: ಗ್ರೇಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬಸ್ಸರ್ಡ್ — ಇದು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭೇದವಾಗಿದೆ.
- ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಸಂಕುಲ: ಚಿಂಕಾರ, ಮರುಭೂಮಿ ಬೆಕ್ಕು, ಮರುಭೂಮಿ ಮೊಲ, ಉದ್ದ-ಕಿವಿಯ ಮುಳ್ಳುಹಂದಿ (hedgehog), ಗರಗಸ-ಪೊರೆಯ ಮಂಡಲ ಹಾವು (saw-scaled viper), ಪರ್ಷಿಯನ್ ಗೆಕ್ಕೊ ಮತ್ತು ಟೋಡ್-ಹೆಡ್ಡ್ ಅಗಾಮಾ (ಉಡ).

ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳು

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕರಾವಳಿ ಮಿಷನ್ 2.0

ಸಂದರ್ಭ: ಕೇಂದ್ರ ಪರಿಸರ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸಚಿವರು 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕರಾವಳಿ ಮಿಷನ್ 2.0' (NCM 2.0) ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕರಾವಳಿ ಮಿಷನ್ 2.0 ಕುರಿತು

- ಪ್ರಕಾರ: ಕೇಂದ್ರ ವಲಯದ ಯೋಜನೆ.
- ಸಚಿವಾಲಯ: ಪರಿಸರ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸಚಿವಾಲಯ (MoEFCC).
- ಅವಧಿ: 2025-26 ರಿಂದ 2030-31 ರವರೆಗೆ.
- ವ್ಯಾಪ್ತಿ: 9 ಕರಾವಳಿ ರಾಜ್ಯಗಳು + 4 ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು (UTs).
- ಗಮನ: ಕರಾವಳಿ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ, ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ, ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಮೇಲೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಮಗಳು

- ಹವಾಮಾನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆ.
- ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ.
- ಸಮಗ್ರ ಕರಾವಳಿ ವಲಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ (ICZMP) ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಸಮುದ್ರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆ ಕರಾವಳಿ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಿರವಾದ (ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ) ಜೀವನೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.
- ಕರಾವಳಿ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ.
- ಸಂತೋಧನೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು.

ಗುರಿ

ಹವಾಮಾನ-ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ನೀಲಿ ಆರ್ಥಿಕತೆ (Blue Economy) ಮತ್ತು ಆತ್ಮನಿರ್ಭರ್ ಭಾರತ್ ಅನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಸರ ಬದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು.

ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ

ಮಹಾನದಿ ಜಲ ವಿವಾದ

ಸಂದರ್ಭ: ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಮಹಾನದಿ ಜಲ ವಿವಾದವನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಗೃಹ ಸಚಿವರು ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಭತ್ತೀಸ್ವಧ ಮತ್ತು ಒಡಿಶಾ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಭೆ ನಡೆಸಿದರು.

ಮಹಾನದಿ ಜಲ ವಿವಾದದ ಕುರಿತು

- ಕಕ್ಷಿದಾರರು: ಮಹಾನದಿ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ಕುರಿತು ಒಡಿಶಾ ಮತ್ತು ಭತ್ತೀಸ್ವಧ.
- ವಿವಾದ: ಭತ್ತೀಸ್ವಧದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಬ್ಯಾರೇಜ್‌ಗಳು ಮುಂಗಾರು-ಅಲ್ಲದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಿರಾಕುಡ್ ಜಲಾಶಯಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಒಡಿಶಾ ಆರೋಪಿಸಿದೆ.
- ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ: ಅಂತರ-ರಾಜ್ಯ ನದಿ ಜಲ ವಿವಾದಗಳ ಕಾಯ್ದೆ, 1956 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಚ್ 2018 ರಲ್ಲಿ ಮಹಾನದಿ ಜಲ ವಿವಾದ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು.
- ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಆಧಾರ: 262 ನೇ ವಿಧಿ (Article 262).
- ನದಿ ಪಾತ್ರದ ಸ್ಥಾನ: ಭತ್ತೀಸ್ವಧ = ಮೇಲ್ಭಾಗದ ರಾಜ್ಯ; ಒಡಿಶಾ = ಕೆಳಭಾಗದ ರಾಜ್ಯ
- ಇತರ ಕಕ್ಷಿದಾರರು: ಜಾರ್ಖಂಡ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ.

262 ನೇ ವಿಧಿ

- ಅಧಿಕಾರ: ಅಂತರ-ರಾಜ್ಯ ನದಿ ಜಲ ವಿವಾದಗಳ ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಸಂಸತ್ತು ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು.
- ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ನಿರ್ಬಂಧ: ಇಂತಹ ವಿವಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಮತ್ತು ಇತರ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಸತ್ತು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಬಹುದು.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ - ಮಹಾನದಿ

- ಉದ್ದ: ಸುಮಾರು 851 ಕಿ.ಮೀ; ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವ ಪ್ರಮುಖ ಪರ್ಯಾಯ ದ್ವೀಪದ ನದಿ.
- ಉಗಮ ಸ್ಥಾನ: ಭತ್ತೀಸ್ವಧದ ಧಮ್ಮರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಫಾರ್ಸಿಯಾ (ಕುಚಿಥುಧಿಚಿ) ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿ.
- ಹರಿಯುವಿಕೆ: ಭತ್ತೀಸ್ವಧ → ಒಡಿಶಾ → ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿ; ಇದು ಕಟಕ್ ಬಳಿ ನದಿಮುಖಜ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

- ಉಪನದಿಗಳು:
 - o ಎಡದಂಡೆ: ಸಿಯೋನಾಥ್ (ಅತ್ಯಂತ ಉದ್ದವಾದ ಉಪನದಿ), ಹಸ್ತೇವ್, ಮಾಂಡ್, ಇಬ್.
 - o ಬಲದಂಡೆ: ಓಂಗ್, ತೇಲ್, ಜೊಂಕ್.
- ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳು: ರವಿಶಂಕರ್ ಸಾಗರ್, ಹಿರಾಕುಡ್ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ನಾರಾಜ್ ಬ್ಯಾರೇಜ್.
- ಹಿರಾಕುಡ್ ಅಣೆಕಟ್ಟು: ಒಡಿಸ್ಸಾದ ಸಂಬಲ್ಪುರ್ ಬಳಿ ಇದೆ; ಇದು ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ಉದ್ದದ ಮಣ್ಣಿನ ಅಣೆಕಟ್ಟು (ಡೈಕ್‌ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ~25.8 ಕಿ.ಮೀ) ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
- ಹಿರಾಕುಡ್ ಜಲಾಶಯ: 2021 ರಲ್ಲಿ ರಾಮ್ಸ್ ತಾಣವೆಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಸತ್ಯೋಸಿಯಾ ಕಂದಕ: ಮಹಾನದಿಯು ಒಡಿಸ್ಸಾದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಘಟ್ಟಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಿದು ಈ ಕಂದಕವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ; ಇದು ಸತ್ಯೋಸಿಯಾ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗೆ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ.

ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗ (UPSC)

ಸಂದರ್ಭ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1, 2026 ಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗ (UPSC) ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿ 100 ವರ್ಷಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿವೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗದ (UPSC) ಕುರಿತು

- ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ: ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡುವ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ.
- ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಆಧಾರ: ಸಂವಿಧಾನದ ಭಾಗ ಫಿಫ್ಥ ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 315-323 ನೇ ವಿಧಿಗಳು.

ರಚನೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಾವಧಿ

- ನೇಮಕಾತಿ: ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ: ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರ ನಿಖರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿಲ್ಲ; ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 9 ರಿಂದ 11 ಸದಸ್ಯರು ಇರುತ್ತಾರೆ.
- ಅರ್ಹತೆ: ಕನಿಷ್ಠ ಅರ್ಧದಷ್ಟು (1/2) ಸದಸ್ಯರು 10 ವರ್ಷಗಳ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಯ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿರಬೇಕು.
- ಅಧಿಕಾರಾವಧಿ: 6 ವರ್ಷಗಳು ಅಥವಾ 65 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಮೊದಲೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ.

ವಜಾಗೊಳಿಸುವಿಕೆ — 317 ನೇ ವಿಧಿ

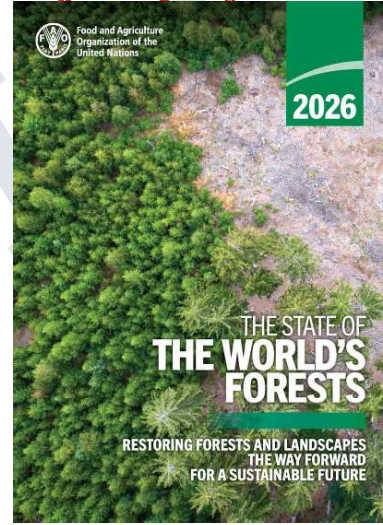
- ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರ ಅಧಿಕಾರ: ದಿವಾಳಿತನ, ಆಯೋಗದ ಹೊರಗೆ ವೇತನ ಪಡೆಯುವ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡುವುದು ಅಥವಾ ದೈಹಿಕ/ಮಾನಸಿಕ ದೌರ್ಬಲ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ವಜಾಗೊಳಿಸಬಹುದು.
- ದುರ್ವರ್ತನೆಗಾಗಿ: ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ವಿಚಾರಣೆ → ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವರದಿ → ನಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಿಂದ ವಜಾಗೊಳಿಸುವಿಕೆ.

ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ನಿಬಂಧನೆಗಳು

- 315 ನೇ ವಿಧಿ: ಕೇಂದ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ರಾಜ್ಯ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗವನ್ನು (PSC) ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- 316 ನೇ ವಿಧಿ: ಆಯೋಗದ ಸದಸ್ಯರ ನೇಮಕಾತಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಾವಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತದೆ.

- 317 ನೇ ವಿಧಿ: ಆಯೋಗದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ವಜಾಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಮಾನತುಗೊಳಿಸುವಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ.
- 318 ನೇ ವಿಧಿ: ಸೇವಾ ಷರತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- 319 ನೇ ವಿಧಿ: ಆಯೋಗದ ಸದಸ್ಯರ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಸರ್ಕಾರಿ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದರ ಮೇಲಿನ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- 320 ನೇ ವಿಧಿ: ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- 321 ನೇ ವಿಧಿ: ಆಯೋಗದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಸಂಸತ್ತು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- 322 ನೇ ವಿಧಿ: ಆಯೋಗದ ವೆಚ್ಚಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತದೆ (ಭಾರತದ ಸಂಚಿತ ನಿಧಿಯಿಂದ ಭರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ).
- 323 ನೇ ವಿಧಿ: ಆಯೋಗದ ವರದಿಗಳ ಸಲ್ಲಿಕೆಗೆ (ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಿಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಕೆ) ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ.

ಪರಿಸರ ವಿಶ್ವದ ಅರಣ್ಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ 2026

ಸಂದರ್ಭ: ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು (FAO) 'ವಿಶ್ವದ ಅರಣ್ಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ 2026' ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ವರದಿಯ ಕುರಿತು

- ಪ್ರಕಟಿಸಿದವರು: FAO.
- ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ (Theme): ಅರಣ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಭೂದೃಶ್ಯಗಳ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ – ಸುಸ್ಥಿರ ಭವಿಷ್ಯದತ್ತ ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- ಜಾಗತಿಕ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ: 4.14 ಬಿಲಿಯನ್ ಹೆಕ್ಟೇರ್, ಇದು ಭೂಮಿಯ ಒಟ್ಟು ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಶೇ. 32 ರಷ್ಟಿದೆ.
- ಇಂಗಾಲದ ಶೇಖರಣೆ: ಅರಣ್ಯಗಳು ಸುಮಾರು 714 ಗಿಗಾಟನ್ ಇಂಗಾಲವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿವೆ.
- ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ: ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಶೇ. 80ರಷ್ಟು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಗೆ ಅರಣ್ಯಗಳು ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿವೆ.
- ಅರಣ್ಯಗಳ ಅವನತಿ: 460 ದಶಲಕ್ಷ (ಮಿಲಿಯನ್) ಹೆಕ್ಟೇರ್ಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಅರಣ್ಯಗಳು ಅವನತಿಗೀಡಾಗಿವೆ (degraded).
- ಭೂಮಿಯ ಅವನತಿ: ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಸುಮಾರು 1.56 ಬಿಲಿಯನ್ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಭೂಮಿ ಅವನತಿಗೀಡಾಗಿದೆ.
- ಮರುಸ್ಥಾಪನೆಯ ಗುರಿ: ಜಾಗತಿಕ ಗುರಿಗಳನ್ನು ತಲುಪಲು 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಕನಿಷ್ಠ 470 ದಶಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪನೆಯ (restoration) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇಕಿದೆ.

ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಥೆ (FAO)

- ಸ್ಥಾಪನೆ: 16 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1945.
- ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ: ರೋಮ್, ಇಟಲಿ.

- ವಿಧ: ಇದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ (UN) ವಿಶೇಷ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- ಉದ್ದೇಶ: ಸರ್ವರಿಗೂ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜನರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆಹಾರ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಸದಸ್ಯತ್ವ: ಯುರೋಪಿಯನ್ ಒಕ್ಕೂಟ (EU) ಸೇರಿದಂತೆ 194 ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು: ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ, ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ, ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ, ಅರಣ್ಯ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ.
- ಪ್ರಮುಖ ವರದಿಗಳು/ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು:
 - o ವಿಶ್ವದ ಅರಣ್ಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ (SOFO)
 - o ಜಗತ್ತಿನ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ (SOFI)
 - o ವಿಶ್ವದ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಜಲಚರ ಕೃಷಿಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ (SOFIO)
 - o ಕೃಷಿ ಸರಕು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ (SOCO)

ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಪೀಪಲ್ಸ್ ಪ್ಲಾನ್ ಕ್ಯಾಂಪೇನ್ (ಜನರ ಯೋಜನೆ ಅಭಿಯಾನ)

ಸಂದರ್ಭ : ಗಾಂಧಿ ಜಯಂತಿಯಂದು 2026-27ನೇ ಸಾಲಿನ ಪೀಪಲ್ಸ್ ಪ್ಲಾನ್ ಕ್ಯಾಂಪೇನ್ (ಜನರ ಯೋಜನೆ ಅಭಿಯಾನ) “ಸಬ್ಕಿ ಯೋಜನಾ, ಸಬ್ಕಾ ವಿಕಾಸ್” ಗೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಅಭಿಯಾನದ ಕುರಿತು

- ಪ್ರಾರಂಭ: 2018 ರಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಚಿವಾಲಯದಿಂದ (MoPR) ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.
- 2026-27ರ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: “ಸಬ್ಕಿ ಯೋಜನಾ, ಸಬ್ಕಾ ವಿಕಾಸ್” (Sabki Yojana, Sabka Vikas).
- ಉದ್ದೇಶ: ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು (PDPs) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು.
- ವ್ಯಾಪ್ತಿ: ಸಂವಿಧಾನದ 11 ನೇ ಅನುಸೂಚಿಯ ಎಲ್ಲಾ 29 ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ: ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ → ಸ್ಥಳೀಯ ಅಗತ್ಯಗಳು/ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ → ಪಂಚಾಯತ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತದೆ → ನಂತರ ಇ-ಗ್ರಾಮ್ ಸ್ವರಾಜ್ (eGramSwaraj) ಪೋರ್ಟಲ್ನಲ್ಲಿ ಅಪ್ಲೋಡ್ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ನೋಡಲ್ ಸಚಿವಾಲಯ: ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಚಿವಾಲಯ (MoPR); ರಾಜ್ಯ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಗಳು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸುತ್ತವೆ.

ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ

- 243(b) ನೇ ವಿಧಿ: ಪಂಚಾಯತ್ ಪ್ರದೇಶದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹಳ್ಳಿಯ ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿತರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಮಿತಿಯಾಗಿದೆ.
- 243A ನೇ ವಿಧಿ: ಇದರ ಅಧಿಕಾರಗಳು/ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗವು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.

- ಇದು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಒಂದು ಹಂತವಲ್ಲ: ಇದು ಗ್ರಾಮದ ಮತದಾರರ ಶಾಶ್ವತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- ಕಾರ್ಯಗಳು: ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದು/ಅನುಮೋದಿಸುವುದು, ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು.

ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ

ಸಂದರ್ಭ : ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2, 2026 ರಂದು ಭಾರತವು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರ 157 ನೇ ಜನ್ಮ ದಿನಾಚರಣೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸಿತು, ಇದನ್ನು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ‘ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಹಿಂಸಾ ದಿನ’ ಎಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರ ಕುರಿತು

- ಜನನ: 1869, ಗುಜರಾತ್ನ ಪೋರಬಂದರ್; ಲಂಡನ್ನಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರು.
- ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಭಾವಗಳು: ಭಗವದ್ಗೀತೆ, ಲಿಯೋ ಟಾಲ್ಸ್ಟಾಯ್ ಅವರ ‘ದಿ ಕಿಂಗ್ಡಮ್ ಆಫ್ ಗಾಡ್ ಇಸ್ ವಿಥಿನ್ ಯು’ (The Kingdom of God Is Within You), ಜಾನ್ ರಸ್ಕಿನ್ ಅವರ ‘ಅನ್ಟು ದಿಸ್ ಲಾಸ್ಟ್’ (Unto This Last).
- ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ (1893-1914): ನೆಲ್ಸನ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (1894), ಇಂಡಿಯನ್ ಒಪೀನಿಯನ್ ಪತ್ರಿಕೆ (1903), ಫೀನಿಕ್ಸ್ ಸೆಟಲೆಂಟ್ (1904), ಟಾಲ್ಸ್ಟಾಯ್ ಫಾರ್ಮ್ (1910) ಸ್ಥಾಪನೆ.
- ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮರಳಿದ್ದು: 9 ಜನವರಿ 1915 (ಇದನ್ನು ಪ್ರವಾಸಿ ಭಾರತೀಯ ದಿವಸವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ).

ಆರಂಭಿಕ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಗಳು

- ಚಂಪಾರನ್ (1917): ಇಂಡಿಗೊ (ನೀಲಿ ಬೆಳೆ) / ತೀನ್-ಕರಿಯಾ ಪದ್ಧತಿಯ (tinkathia system) ವಿರುದ್ಧ.
- ಅಹಮದಾಬಾದ್ (1918): ಗಿರಣಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಿವಾದ; ಇದು ಇವರ ಮೊದಲ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವಾಗಿತ್ತು.
- ಖೇಡಾ (1918): ರೈತರ ಮೇಲಿನ ಭೂಕಂದಾಯ ಸಮಸ್ಯೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಚಳುವಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಘಟನೆಗಳು

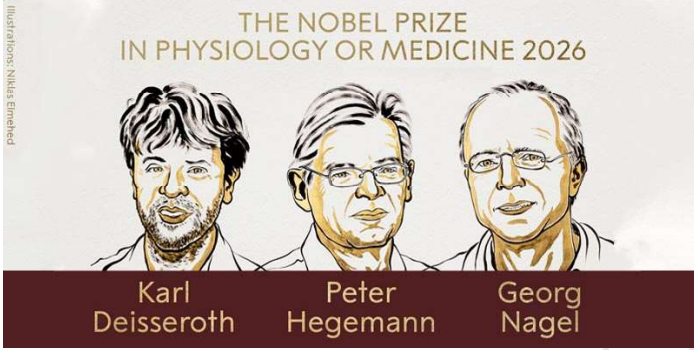
- ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ: ಕೇವಲ ಒಂದು ಬಾರಿ — 1924 ರ ಬೆಳಗಾವಿ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ.
- ದಂಡಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ: 12 ಮಾರ್ಚ್ - 6 ಏಪ್ರಿಲ್ 1930; ಸಾಬರಮತಿಯಿಂದ ದಂಡಿವರೆಗೆ 240 ಮೈಲುಗಳ ನಡಿಗೆ; 78 ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾನೂನನ್ನು ಮುರಿದರು.
- ಗಾಂಧಿ-ಇರ್ವಿನ್ ಒಪ್ಪಂದ: 1931 ರಲ್ಲಿ; ಇದರ ನಂತರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಎರಡನೇ ದುಂಡುಮೇಜಿನ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು.

- ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳುವಳಿ: 8 ಆಗಸ್ಟ್ 1942, ಗೋವಾಲಿಯಾ ಟ್ಯಾಂಕ್ ಮೈದಾನದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ; “ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೇ ಮಡಿ” ಕರೆ ನೀಡಿದರು.

ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳು

- ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು: ಹರಿಜನ ಸೇವಕ ಸಂಘ (1932); ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗಗಳು; ನಯೀ ತಾಲೀಮ್/ವಾರ್ಧಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಯೋಜನೆ (1937).
- ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು: ‘ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್’ (1909), ‘ನನ್ನ ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳು’ (ಅತ್ಯಚರಿತ); ಯಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾ, ನವಜೀವನ್ ಮತ್ತು ಹರಿಜನ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದರು.

ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ 2026ರ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಸಂದರ್ಭ: ‘ಆಪ್ಟೋಜೆನೆಟಿಕ್ಸ್’ (Optogenetics) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳಿಗಾಗಿ 2026ರ ಶರೀರಶಾಸ್ತ್ರ ಅಥವಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಭಾಗದ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಆಪ್ಟೋಜೆನೆಟಿಕ್ಸ್ (Optogenetics):

- ಅರ್ಥ: ಇದು ಆಯ್ಕೆ ನರಕೋಶಗಳನ್ನು (nerve cells) ಅತ್ಯಂತ ನಿಖರವಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಬೆಳಕನ್ನು (light) ಬಳಸುವ ಒಂದು ನವೀನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ.

2026ರ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತರು

ವಿಭಾಗ	ವಿಜೇತರು	ಕೊಡುಗೆ
ವೈದ್ಯಕೀಯ	ಕಾರ್ಲ್ ಡೈಸೆರೊತ್, ಪೀಟರ್ ಹೆಗಮನ್ ಮತ್ತು ಜಾರ್ಜ್ ನೆಗಲ್	ಬೆಳಕು-ನಿಯಂತ್ರಿತ ಅಯಾನ್ ಚಾನಲ್ಗಳು ಮತ್ತು ಆಪ್ಟೋಜೆನೆಟಿಕ್ಸ್ (optogenetics) ಕುರಿತಾದ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು.
ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ	ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಹಾರ್ಲೆನ್	ನ್ಯೂಟ್ರಿನೊಗಳು ಮತ್ತು ನ್ಯೂಟ್ರಿನೊ ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರದ ಕುರಿತಾದ ಪ್ರವರ್ತಕ ಸಂಶೋಧನೆ.
ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ	ಹೆನ್ರಿ ಬಿ. ಕಗನ್ ಮತ್ತು ಕೆನ್ನೆಥ್ ಸೋಯಿ	ಅಸಮಮಿತಿಯ ವೇಗವರ್ಧನೆ (asymmetric catalysis) ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಿ-ಪ್ರತಿರೋಪದ ಅಣುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಕುರಿತಾದ ಸಂಶೋಧನೆ.
ಸಾಹಿತ್ಯ	ಆನ್ ಕಾರ್ಸನ್	ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ ರೂಪಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಸುವ ನವೀನ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕೃತಿಗಳ ರಚನೆ.
ಶಾಂತಿ	ನವಿ ಪಿಳ್ಳೆ (ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ)	2026ರ ನೊಬೆಲ್ ಶಾಂತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ - ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು

- ಪರಿಚಯ: ಇದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಧನೆಗಳಿಗಾಗಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳ ಸಮೂಹವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತರನ್ನು ‘ಲಾರಿಯೇಟ್ಸ್’ (Laureates) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಸ್ಥಾಪನೆ: ಡೈನಮೈಟ್ ಸಂಶೋಧಕ ಹಾಗೂ ಸ್ವೀಡಿಷ್ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್ ನೊಬೆಲ್ ಅವರ ಉಯಿಲಿನ (will) ಪ್ರಕಾರ ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಇತಿಹಾಸ: ಮೊದಲ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು 1901 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಇದನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ, 1ನೇ (1914–1918) ಮತ್ತು 2ನೇ (1939–1945) ಜಾಗತಿಕ ಮಹಾಯುದ್ಧಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿರಲಿಲ್ಲ.
- ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವ ದಿನ: 1896 ರಲ್ಲಿ ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್ ನೊಬೆಲ್ ನಿಧನರಾದ ದಿನವಾದ ಡಿಸೆಂಬರ್ 10 ರಂದು ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು: ಒಟ್ಟು 6 ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ: ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ, ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ, ಶರೀರಶಾಸ್ತ್ರ ಅಥವಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ.
- ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ: ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು 1968 ರಲ್ಲಿ ಸ್ವೆರಿಜ್ ರಿಕ್ಸ್ಬ್ಯಾಂಕ್ (ಸ್ವೀಡನ್ನಿನ ಕೇಂದ್ರ ಬ್ಯಾಂಕ್) ಪರಿಚಯಿಸಿತು.
- ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ನಿಬಂಧನೆಗಳು:
 - o ಒಂದು ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಗರಿಷ್ಠ ಮೂರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಶಾಂತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಗೂ ನೀಡಬಹುದಾಗಿದೆ.
 - o ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಭಾಜನರಾಗಲು ಅರ್ಹ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಕರಿಂದ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. ಸ್ವಯಂ-ನಾಮನಿರ್ದೇಶನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.
 - o ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಮರಣೋತ್ತರವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ, 1974 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ನಿಯಮದಂತೆ, ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದ ನಂತರ ಪುರಸ್ಕೃತರು ಮರಣಹೊಂದಿದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಬಹುದು.

ಸೂಚನೆ - ಭಾರತೀಯ ವಿಜೇತರು:

- ಭಾರತದ ಮೊದಲ ನೊಬೆಲ್ ವಿಜೇತರು: ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೋರ್ (ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಭಾಗ, 1913).
- ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ನೊಬೆಲ್ ವಿಜೇತೆ: ಮದರ್ ತೆರೆಸಾ (ಶಾಂತಿ ವಿಭಾಗ, 1979).